

GRAD POREČ POTIČE SURADNJU ITALIJE I HRVATSKE RADI BOLJE PRISTUPAČNOSTI KULTURNE BAŠTINE

Opis mozaiika Eufrazijeve bazilike na Brailleu

Piše **Borka PETROVIĆ**

U organizaciji Grada Poreča-Parenzo održana je završna konferencija projekta USEFALL - Unesco Site Experience For ALL (Pristupačnost Uneskovih lokaliteta za svakoga). Konferenciju je u kongresnoj dvorani Obrtničkog doma otvorio Elio Štifanić, zamjenik porečkog gradonačelnika, koji je prisutnima istaknuo značaj i korist ovog projekta za Grad Poreč.

Inkluzivni turizam

Projektom USEFALL Poreču se pružila prilika za daljnje investiranje u jačanje i poticanje socijalnog razvoja. Također projektom se daju smjernice i konkretne mjere kojima se

Do kraja rujna, Grad Poreč će zahvaljujući sredstvima Europske unije sanirati kamentu oblogu Obale dr. Ante Sonje, poznatog šetališta Lungomare. Predviđeno je postavljanje rampe za teško pokretne osobe, prilagodba i uređenje šetališta, kako bi se izbjegla skliskost i uklonila postojeća oštećenja

sprječava rizik društvene isključenosti osoba s invaliditetom i potiče inkluzivni turizam.

-Do kraja rujna, Grad Poreč-Parenzo će zahvaljujući sredstvima Europske unije sanirati kamentu oblogu Obale dr. Ante Sonje, poznatog šetališta Lungomare. Predviđeno je postavljanje rampe za teško pokretne osobe, prilagodba i uređenje še-

tališta, kako bi se izbjegla skliskost i uklonila postojeća oštećenja. Međutim, ovim projektom nismo se ograničili isključivo na bolju pristupačnost za osobe s poteškoćama u kretanju, već smo veliki dio aktivnosti usmjerili i na osobe oštećena vida. Naime, opis mozaiika Eufrazijeve bazilike izradit ćemo u obliku info panela na Brailleovom pismu, kako bi i slijepe

osobe mogle dobiti dojam glavnih mozaičnih prikazanja kojima je oslikana unutrašnjost najznačajnijeg kulturnog dobra grada Poreča. U proteklom smo mjesecu održali i edukaciju za turističke vodiče te ih naučili kako komunicirati i postupati s osobama oštećena vida. Čekaju nas još četiri intenzivna mjeseca rada na ovom projektu kojim želimo postići povećanje dostupnosti Uneskovih spomenika u prekograničnom talijansko-hrvatskom prostoru, istaknuo je Štifanić.

Rezultate koje je na projektu ostvario vodeći partner, Grad Ravenna, predstavila je Maria Grazia Marini, voditeljica gradskog Odjela za turizam. Ističući

sličnosti i poveznice Poreča i Ravene, ponajprije mozaiika Eufrazijeve bazilike i Bazilike svetog Vitala u Raveni, Marini je objasnila koje su aktivnosti izvršene u cilju veće promidžbe UNESCO-ve svjetske baštine pristupačne svima.

Veća pristupačnost

Jedinstvena i inovativna rješenja za poboljšanje pristupačnosti u Botaničkom vrtu u Padovi, te Muzeju orijentalne umjetnosti u Veneciji izložio je projektni partner Venetian cluster. Tri instrumenta virtualne stvarnosti implementirana u sklopu projekta, omogućila su Muzeju orijentalne umjetnosti nabavu opreme koja posjetiteljima omogućuje razgledavanje unu-

trašnjosti izloženih artefakata, iako njihovo fizičko doticanje i otvaranje nije dozvoljeno iz konzervatorskih razloga.

Predstavljeni rezultati omogućit će veću pristupačnost, ali i iskustveno bogatije uživanje u kulturnoj baštini široj javnosti, a posebno osobama koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja. Projekt USEFALL provodi se u okviru Programa prekogranične suradnje INTERREG V-A Italija-Hrvatska 2014.-2020. Ukupan proračun iznosi 1.140.554 eura od čega je 85% sredstava dodijeljeno iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

KROZ PROGRAM RAZMJENE EURODYSSSEY U ISTRI BORAVILO 134 MLADIH EUROPLJANA

Četvero Istrana na usavršavanju u europskim regijama

Piše **Gordana ŠIROL**

Istarska županija će ove godine u okviru međunarodnog programa razmjene mladih Eurodyssée/ Eurodysssey ugostiti četvero mladih koji će u Puli boraviti od 30. svibnja do 30. kolovoza ove godine. Ovogodišnji sudionici programa su Rosario Martinez Garcia (Murcia, Španjolska), Elissa Etienne (Bruxelles-Belgija), Olivier Guillemain (Bruxelles-Belgija) Duarte Silveira (Açores, Portugal).

Intenzivni tečaj jezika

Sudionici programa će do 28. lipnja pohađati intenzivni tečaj hrvatskog jezika u organizaciji škole stranih jezika Vox Viva. Nakon jezičnog usavršavanja u periodu od 1. srpnja do 30. kolovoza obavljat će stručnu praksu u tvrtkama i institucijama u Istarskoj županiji: Rosario Martinez Garcia u Dječjem domu Ruža Petrović, Elis-

Ovo je već 23 grupa mladih koja u Istru dolazi kontinuirano od 1996. godine otkad Istarska županija provodi ovaj program razmjene mladih. Sudionici programa će do 28. lipnja pohađati intenzivni tečaj hrvatskog jezika u organizaciji škole stranih jezika Vox Viva. Nakon jezičnog usavršavanja u periodu od 1. srpnja do 30. kolovoza obavljat će stručnu praksu u tvrtkama i institucijama u Istarskoj županiji

Kroz program mladi imaju priliku učiti i stjecati nova prijateljstva

sa Etienne u Nacionalnom Parku Brijuni, Olivier Guillemain u ARTIMI obrtu za video produkciju i Duarte Silveira u Turističkoj zajednici Grada Pule.

U okviru programa bit će organizirane kulturne aktivnosti s ciljem upoznavanja prirodne, kulturne i povijesne baštine Istre, budući da su kulturne aktivnosti i upoznavanje regije sastavni dio ovog programa.

Ovo je već 23 grupa mladih koja u Istru dolazi kontinuirano od 1996. godine od kad Istarska županija provodi ovaj program razmjene mladih.

Od početka provođenja programa do danas, u programu je iz Istarske županije sudjelovao 187 kandidata, dok je u Istri boravilo 134 sudionika programa iz raznih europskih regija (zajedno s ovogodišnjim sudionicima). Istarska županija je, u okviru programa, ove godine nudila mogućnost obavljanja stručne prakse u 9 različitih tvrtki

i institucija u županiji (Turistička zajednica Grada Pule, Dječji dom Ruža Petrović, Nacionalni Park Brijuni, HI Hostel Pula, Express Agencija d.o.o. - Regional Express, ARTIMI obrt za video produkciju, Infantinfo d.o.o. - Radio Maestral, Idea Istra d.o.o. - Kuća istarskog maslinovog ulja - Museum Olei Histriae i Diagram d.o.o. arhitektonski studio iz Pule).

Profesionalno usavršavanje

Iz Istarske županije u programu trenutno sudjeluje četvero mladih, koji svoje jezično i profesionalno usavršavanje obavljaju u raznim europskim regijama. Cristina Ogrizek (Umag) boravi u regiji Catalunya (Španjolska) u razdoblju od 26.01. do 28.07.2019. i svoju stručnu praksu obavlja u arhitektonskom birou Falguera Ros Arquitectura u Barceloni. Iva Brajković (Pazin) boravi u regiji Bruxelles-Capitale (Belgija) u razdoblju

od 11.02. do 11.08.2019., a prasku obavlja u hostelu Centre Vincent Van Gogh CHAB u Bruxellesu.

Paola Švik (Fažana) će boraviti u regiji Valencia (Španjolska) u razdoblju od 01.05. do 31.10.2019. i svoju praksu će obavljati u Gradskoj upravi u mjestu Benissa. Antonija Diković (Marčana) boravit će u Belgiji, u regiji Bruxelles-Capitale, u razdoblju od 3.06. do 27.11.2019., te obavljati praksu u regionalnom uredu za zapošljavanje Actiris u Bruxellesu.

Trenutno se još dvoje mladih iz Istarske županije, Sabina Softić iz Vodnjana i Damir Hekić iz Svetog Petra u Šumi, spremaju na svoje šestomesečno profesionalno i jezično usavršavanje na portugalsko otočje Azori, gdje će Sabina obavljati praksu u organizaciji Ninovan koja se bavi konjima, a Damir će se usavršavati u agenciji koja se bavi promatranjem kitova, plivanjem s dupinima i ronjenjem.

JAVNA USTANOVA REGIONALNI KOORDINATOR ISTARSKE ŽUPANIJE

Potpisani prvi ugovori o suradnji

Javna ustanova „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove - Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“ potpisala je prve ugovore o pružanju stručne pomoći u pripremi projektnih prijedloga u okviru projekata financiranih iz sredstava Europske unije.

Konkretno, radi se o dva sporazuma potpisana sa Školom za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu iz Pule za prijavu na projektni prijedlog „Centar za kompetentno cjeloživotno razvijanje inovativnih znanja i vještina u sektoru ugostiteljstva i turizma Pula -

KLIC Pula“, kojim se javna ustanova obvezala pružiti savjetodavnu i stručnu pomoć prilikom pripreme i provedbe navedenog projekta s ciljem učinkovitijeg iskorištavanja sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Opći cilj projekta je povećanje konkurentnosti hrvatskog turizma kroz unaprjeđenje obrazovne infrastrukture i programa obrazovanja u turizmu i ugostiteljstvu, odnosno stvaranje suvremene obrazovne infrastrukture i stručnih obrazovnih programa usklađenih s potrebama turističkog gospodarstva, zatim podizanje kvalitete usluga u turizmu i ugosti-

teljstvu uvođenjem kvalitativnog pristupa u provedbi programa obrazovanja, stručnog usavršavanja i osposobljavanja te povećanje broja stručnih kadrova sposobnih za pružanje usluga

visoke kvalitete u turizmu i ugostiteljstvu.

Projektom će se prijedlogom kandidirati dogradnja i opremanje centra kompetentnosti kroz Operativni program Konkuren-

tnost i kohezija 2014.-2020, odnosno Europski fond za regionalni razvoj, dok će se kroz Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali, odnosno Europski socijalni fond kandidira-

ti ne manje važan aspekt projektne prijave vezan za razvoj ljudskih resursa, odnosno za edukaciju nastavnog osoblja te općenito jačanje kapaciteta i stručnosti ljudskih resursa u sektoru turizma i ugostiteljstva.

Javna ustanova Regionalni koordinator osnovana je u svibnju 2018. godine od strane Istarske županije kao javna ustanova za regionalni razvoj i strateško planiranje te pripremu i provedbu projekata sufinanciranih sredstvima iz europskih programa i fondova te drugih izvora financiranja za javno pravna tijela.

B. PETROVIĆ

U SKLOPU PROJEKTA +RESILIENT ODRŽANA RADIONICA

Kreirajmo društvene inovacije u Istri!

Aktualna tema društvenih inovacija i moderna i učinkovita design thinking metoda rezultirale su velikim odazivom dionika iz civilnog, privatnog, javnog i akademskog sektora s područja Istarske županije. Njih ukupno 40 aktivno je sudjelovalo u radionici, te su u radu u grupama razvili inovativne ideje kojima žele riješiti aktualne društvene probleme u lokalnoj i regionalnoj zajednici

Piše **Lara BAGAR**

Istarska županija i Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva organizirale su u Puli radionicu pod nazivom "Keirajmo društvene inovacije u Istri Design thinking metodom" koja je provedena u okviru projekta +Resilient financiranog iz Programa Interreg Mediteran 2014.-2020.

Thinking metoda

S temom društvenih inovacija sudionike radionice upoznala je Mirna Karzen iz Laboratorija za društvene inovacije Zagreb kratkim uvodnim predavanjem uz primjere dobrih praksi i dobrobiti koju donose društvene inovacije za razvoj društva. Društvene inovacije su nove ideje kojima se želi riješiti neki društveni problem od izoliranosti,

isključenosti, siromaštva, socijalne neravnoteže do ekološke neosviještenosti, nedovoljnih novih kompetencija i društvenih vještina koje su potrebne za bolju kvalitetu života.

Aktualna tema društvenih inovacija i moderna i učinkovita design thinking metoda rezultirale su velikim odazivom dionika iz civilnog, privatnog, javnog i akademskog sektora s područja Istarske županije. Njih ukupno 40 aktivno je sudjelovalo u radionici, te su u radu u grupama razvili inovativne ideje kojima žele riješiti aktualne društvene probleme u lokalnoj i regionalnoj zajednici.

Kao rezultat radionice nastali su tako kreativni idejni projektni prijedlozi za šest različitih tema koje su detektirane kao aktualni društveni problemi u zajednici: Izolacija starijih

osoba u društvu, Podizanje samopouzdanja osoba u nepovoljnom položaju, Informiranje o socijalnim uslugama, Kvalitetno provođenje slobodnog vremena, Edukacija odraslih te Kako osigurati osobne asistente za djecu s invaliditetom.

Postignutim rezultatima vrlo su zadovoljni i organizatori radionice, te

će neke od nastalih projektnih prijedloga nastaviti razvijati u konkretne pilot aktivnosti projekta +Resilient. Projektom +RESILIENT- Mediteranean Open RESouRcEs for Social Innovation of Socially Responsive Enterprises umrežavanju se 4-helix partnerstva 8 Mediteranskih zemalja kako bi se potaknula potreba za

inovacijama koje će povećati konkurentnost društvenom odgovornih malih i srednjih poduzeća i otvaranje novih radnih mjesta s posebnim naglaskom na tvrtke koje posluju u domeni društvenog poduzetništva.

Opći cilj projekta je pozitivan utjecaj na prilagodbu/izmjenu različitih strukturnih elemenata

ta upravljanja klasterima dionika sa visokim društvenom odgovornošću, ujednačavanjem dinamike inovacija vođenih tehnologijom, otvorenim bazama podataka i primjerima uspješnih modela na transnacionalnom nivou.

Pozitivan utjecaj

Vremensko razdoblje trajanja projekta je od 1.02.2018. do 31.01.2022., a njegova ukupna vrijednost iznosi 3.578.529,80 € od čega je proračun Istarske županije 181.950,00 €.

Nositelj projekta je Regija Veneto, a partneri uz Istarsku županiju i Zakladu za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva su Aix-Marseille University, RCDI - Development and Innovation Network, Region of East Macedonia and Thrace (REMTH) - Regional Development Fund, Treviso and Belluno Chamber of Commerce, Technological Institute of Aragon, Greek Free Open Source Software Society, Barcelona Activa SA SPM, OPEN University of Catalonia- UOC, Foundation for Improvement of Employment Possibilities PRIZMA, National Association of Italian Municipalities.

PROMOCIJA EU PROJEKTA BLUE KEP U TEHNIČKOJ ŠKOLI PULA

U projekt uključeno 40 učenika iz 12 odabranih srednjih škola

Istarska županija je povodom Dana otvorenih vrata u Tehničkoj školi Pula održanog 23.5.2019. promovirala EU projekt BLUE KEP koji se sufinancira iz programa Interreg Italija-Hrvatska 2014-2020. Obzirom da je u projekt uključena Tehnička škola Pula, te da su aktivnosti u kojima je sudjelovala škola uspješno privedene kraju, bila je to prilika rezultate projekta predstaviti budućim učenicima Tehničke škole Pula i njihovim roditeljima.

Informacije o tijeku mobilnosti i iskustvima troje učenika koji su sudjelovali u projektu posjetitelji su mogli čuti direktno od njih

samih te njihovih profesora, a također su svima bile zanimljive i fotografije koje su se prikazivale za vrijeme predstavljanja projekta. Posjetiocima su također uručene brošure i letci projekta BLUE KEP te razni promotivni materijali koje će buduću srednjoškolci moći svakodnevno koristiti u svom daljnjem školovanju.

Na predstavljanju projekta okupio se cijeli projektni tim kojeg čine koordinatorica projekta iz Istarske županije, ravnateljica Tehničke škole Pula i troje profesora koji su bili

mentori učenicima, te vanjski stručni suradnik iz Pučkog otvorenog učilišta Pula. Ovim je projektom Tehnička škola Pula opremljena

s dvanaest računala, koja uz neprocjenjivo iskustvo trojice učenika koji su sudjelovali u mobilnosti te uz svoje profesore proveli 45 dana u školi i na praksi u Udinama, čine tek dio rezultata projekta.

Važno je napomenuti da tim stručnjaka na razini cijelog partnerstva radi na izradi internacionalnih obrazovnih modula koji će stvoriti temelj za ujednačavanje obrazovnih sadržaja i metoda u obrazovanju kod tehničkih i nautičkih usmjerenja na području Hrvatske i Italije, time doprinijeti stvaranju

nju kvalitetnog i stručnog kadra, te mladim ljudima pružiti bolje mogućnosti u potrazi za zaposlenjem.

Uz Tehničku školu koja je, uz već navedene aktivnosti, u ožujku ugostila troje talijanskih učenika na nastavi, u projekt se uključila i tvrtka Tehnomont brodogradilište Pula d.o.o. koja iste te učenike trenutno ugošćuje na stručnoj praksi i to u trajanju od četiri tjedna. Talijanski učenici i njihov prateći profesor također se zahvaljujući stručnim posjetima i izletima po Istri imaju priliku upoznati s kulturnim i prirodnim ljepotama Istarske županije.

Ukupan proračun projekta je 921.134,00 €,

dok proračun Istarske županije iznosi 109.000,00 €. Projektni partneri su, uz Istarsku županiju, Informest iz talijanske regije Friuli Venezia Giulia, regija Marche, Jadransko-jonska euroregija, Javna ustanova Razvojna agencija Šibensko-kninske županije te Javna ustanova RERA SD za koordinaciju i razvoj Splitsko-dalmatinske županije, a ukupno je u projekt uključeno 40 učenika iz 12 odabranih srednjih škola tehničkog smjera iz Istarske, Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske županije te iz talijanskih regija Friuli Venezia Giulia i Marche.

Lara BAGAR

Tisućljetni kaštel Petrapilosa - zavirite u prošlost!

Upravo završavaju građevinski radovi na rekonstrukciji utvrde Petrapilosa koji se provode u sklopu EU projekta KulTERRA - Revitalizacija istarskih kaštela Morosini-Grimani i Petrapilosa. Završna je to faza rekonstrukcije kaštela tako da bi srednjovjekovna utvrda trebala biti stavljena u funkciju na jesen. U tijeku je multimedijalno opremanje kaštela, posjetitelje će dočekati hologramska projekcija viteza koji će ih animirati zvučnom animacijom, simulacijom pokreta i akustičnim senzorima

Napisala i snimila
Gordana ČALIĆ ŠVERKO

Impozantno, moćno, nestvarno, mistično, izranja iz magle tisućljetni kaštel Petrapilosa dok mu se dolinom rječice Bračane vijugavom cesticom približavamo sa sjeverne strane. Odkrivena vrata s natpisima Petra Pilosa, Petrapilosa, Druvine, Rauensteine..., doslovce otvaraju put u neka prohujala vremena pa je upravo fraza Petrapilosa - zavirite u prošlost, izabrana za logo koji će odsada pratiti ovu utvrdu. Sastavnica mu je stilizirani zmaj, odabran stoga

što se nalazio na grbu obitelji Gravisi koja je u određenom povijesnom razdoblju stolovala u kaštelu.

Novo brendiranje

Srednjovjekovna utvrda Petrapilosa koja je do sada bila povremena izletnička destinacija postat će ubrzo još jedno od središta kulturnog turizma s obzirom da se osim same revitalizacije kaštela kada cijeli projekt bude dovršen, u njemu predviđaju odvijati brojne kulturne, društvene i druge manifestacije. Buzet koji je prepoznatljiv kao grad tartufa, vode, oktana, glago-

ljice..., stavljanjem u funkciju kaštela dobit će novu mogućnost brendiranja. Svi oni koji budu zavirili u kameno zdanje teško da će ostati ravnodušni pred njegovom tisućljetnom prošlošću. Kaštel koji je u prošlosti primarno imao obrambenu namjenu, sada će biti upregnut u kulturni turizam.

Upravo završavaju građevinski radovi na rekonstrukciji utvrde koji se provode u sklopu EU projekta KulTERRA - Revitalizacija istarskih kaštela Morosini-Grimani i Petrapilosa. Ugovor o građevinskim radovima vrijedan je 6,7 milijuna kuna,

a radove je izvodila tvrtka Kapitel iz Žminja. Završna je to faza rekonstrukcije kaštela tako da bi srednjovjekovna utvrda trebala biti stavljena u funkciju na jesen, najavila je resorna gradska pročelnica Elena Grah Ciliga.

Dva stoljeća koja su protekla od razornog požara koji je označio kraj upotrebe kaštela izbrisala su svaki trag života u njemu. Danas tek masivne ogoljele zidine svjedoče o veličini srednjovjekovnog zdanja koje je obnovljeno i statički konsolidirano u okviru integriranog razvojnog EU projekta KulTERRA. Pažljiv odabir materijala i oblikova-

nje novih konstrukcija koje ne odudaraju od postojećih, omogućile su pogled na izvorne strukture. Intervencije su bile minimalne kao da radova i nije bilo, kaže Matija Nežić, suradnik na projektu.

Sanacija i opremanje

KulTERRA se s 85 posto sufinancira sredstvima Europske unije iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija, a vodeći partner je Općina Svetvinčenat. Prvi je to ugovoren projekt na EU programu revitalizacije kulturne baštine u turističke svrhe iz Istarske županije i četvrti

na području Hrvatske. Glavni cilj je revitalizacija kulturne baštine i integrirani razvoj. Ukupna vrijednost projekta je 22,59 milijuna kuna, EU sufinanciranje je 19,2 milijuna kuna. Na bužetski kaštel ukupno otpada 9 milijuna kuna namijenjenih za njegovu rekonstrukciju, sanaciju i opremanje.

U sklopu projekta KulTERRA završnom fazom građevinskih radova odrađena je rekonstrukcija zidova unutar-njeg dvorišta prema projektu i uputama konzervatora, izvršena je sanacija postojećih zidina središnjeg dijela korpusa kaštela, izvršeni su radovi

ARHIVA KAPITELA

Tisućljetna utvrda postaje turistička atrakcija

Kroz odškrinuta vrata u prošlost

KAŠTELA MOROSINI-GRIMANI I PETRAPILOSA

rekonstrukcije i konzervacije u sklopu cjelovite revitalizacije kaštela te radovi na pristupu i prezentaciji utvrde. Uređeno je vanjsko dvorište i izgrađena je vanjska pozornica. Hrvatski restauratorski zavod je istovremeno s izvođenjem radova na objektu, provodio arheološki nadzor i istraživanja.

Kaštel Petrapilosa dobio je šetnicu s vidikovcem. Stepenicama se sada može doći sve do vrha dvadesetak metara visoke kule s koje se pruža prekrasan pogled na dolinu rijeke Bračane. U Kaštel su uvedene struja i rasvjeta. Osim građevinskih radova, projektom se financira opremanje kaštela, postavljanje multimedijalne opreme s novim sadržajima. Uključen je i razvoj kulturnih, edukativnih i prezentacijskih sadržaja unutar kaštela.

Tisućljetni kaštel Petrapilosa na litici iznad rječice Bračane oduvijek je golicao maštu znatiželjnika. Uz priču o pravu prve bračane noći, koje su navodno koristili vlasnici kaštela, nesretne ljubavne priče, uz legendu o skrivenom blagu, o bačvi sa zlatnicima zakopanoj između kaštela i izvora vode u podnožju, tisućljetni kaštel Petrapilosa kada se završi njegova obnova, s aspekta "living history", oživljene povijesti kao interpretacije kulturne baštine, zasigurno će po-

Podna projekcija s fragmentima fresaka

statu jedno od omiljenijih odredišta kulturnog turizma. U tijeku je multimedijalno opremanje Petrapilose za što je potpisan ugovor sa Zajednicom ponuditelja Applicon d.o.o. i Pandopad d.o.o. iz Samobora u iznosu od 1,19 milijuna kuna. Prezentacija sadržaja na kaštelu

Petrapilosa, koji će biti u potpunosti uređen i stavljen u funkciju u okviru projekta KulTEERA, bit će osigurana putem multimedijalnih alata. U tijeku je i nabava uređaja za naplatu ulaznica. Projektom je predviđeno da upravljanje kaštelom preuzme Pučko otvoreno učilište "Augustin Vivoda" Buzet.

Multimedijalno opremanje Petrapilose uključuje uspostavljanje osam multimedijalnih sadržaja za posjetitelje kaštela - od postavljanja vanjskog totoma (info kioska) na ulazu u kaštel, preko opremanja crkvice Sv. Marije Magdalene, do multimedijalnih sadržaja u unutarnjem dvorištu kaštela.

- Na ulazu u sam kaštel postaviti će se vanjski totem s ekranom osjetljivim

S vrha kule pogled je na dolinu Bračane

Stepenicama sve do vrha dvadesetak metara visoke kule

na dodir s kamerom, koji će prvenstveno služiti kao turistički info centar. Sadržavat će osnovne informacije o kaštelu, interaktivni zemljovid, brošure i slične informativne sadržaje, a omogućavat će i zabavne sadržaje poput slanja elektroničkih razglednica, snimanja selfija, igranje memorija, slaganja vizualnih slagalica i rješavanja kviz pitanja. Predviđene su i multimedijske galeri-

je. Na totemu će se vršiti i anketiranje posjetitelja, a on će biti prilagođen i osobama s invaliditetom. - S obzirom da je kretanje po objektu za osobe s invaliditetom otežano, totem će poslužiti da se na jednom mjestu mogu dobiti informacije o kaštelu kao da ga se razgledalo i obilaskom, kaže Grah Ciliga.

U prostoru crkvice Sv. Marije Magdalene bit će

Konačno u funkciji

Na sanaciji kaštela Petrapilosa, zaštićenog kulturnog dobra, radi se od 1995. godine. U faza- ma su odrađena arheološka istraživanja i potpuna sanacija crkvice sv. Marije Magdalene, arheološka istraživanja unutrašnjeg dvorišta, građevinska sanacija središnjeg korpusa kaštela gdje su sanirani zidovi i spojevi palasa i kule, statički zahtjevni konstruktivni radovi. Do 2016. godine za radove i ulaganja na kaštelu te izradu prateće dokumentacije uloženo je sveukupno preko 4,7 milijuna kuna sufinanciranih sredstvima Ministarstva kulture, Istarske županije, Grada Buzeta te Regije Veneto. Sredstva Europske unije, sveukupno 9 milijuna kuna namijenjenih za rekonstrukciju, sanaciju i opremanje kaštela, sada su omogućila njegovo konačno stavljanje u funkciju.

smješten interaktivni zidni sustav sa četiri ekrana koji će posjetitelju omogućavati izbor raznovrsnih sadržaja, od povijesti kaštela, legendi, scena iz života kaštela, do igara za djecu. Povijest kaštela prikazat će se u obliku interaktivne lente vremena gdje će posjetitelji moći kroz odabir godine vidjeti sadržaje vezane uz to vremensko razdoblje. U crkvisi će se nalaziti interaktivna podna projekcija s fragmentima fresaka pronađenih na lokaciji kaštela.

3D projekcija razvoja dvorca

U središnjem korpusu kaštela predviđena je hologramska projekcija viteza koji će zvučnom animacijom, simulacijom pokreta i akustičnim senzorima animirati posjetitelje. Na zidu unutarnjeg dvorišta kaštela planirano je realizirati projekciju 3D filma na temu razvoja dvorca. Bit će to impresivno platno s obzirom su dimenzije zida deset puta sedam metara. U prostoru kule nalazit će se i ekran koji će omogućavati pogled iz zraka na kaštel i njegovu okolicu.

U suradnji s firmama angažiranim na multimedijalnom opremanju kaštela radi se na oblikovanju svih multimedijalnih sadržaja. Najzanimljivije će biti osmisliti način prezentacije legendi koje su se stoljećima plele oko kaštela, primjerice legenda o zakopanom blagu mogla bi biti motiv interakcijske igrice poput traženja blaga u tvrđavi. Nekoliko je legendi koje se vezuje uz kaštel, a odabrat će se najatraktivnije.

Crkvice Sv. Marije Magdalene

Vanjska pozornica

SASTANAK UPRAVNOG ODBORA SAVEZA ALPE JADRAN

Galerija Cvajner jedan od projektnih partnera

Sufinancira se 31 projekt iz različitih područja

Riječ je o projektima pristiglim na javni poziv, koji je bio objavljen tijekom travnja i kojim se udrugama civilnog društva i javnim ustanovama nastoji olakšati priprema i provedba projekata od interesa za alpsko-jadransko područje ili pak priprema za financiranje iz EU fondova

Piše **Borka PETROVIĆ**

Savez Alpe Jadran će ove godine, iz zajedničkog proračuna Saveza sufinancirati 31 projekt iz područja umjetnosti i kulture, sporta, turizma, cjeloživot-

nog učenja, prevencije katastrofa, europske suradnje, inkluzije, ruralnog razvoja i kulturne baštine. Riječ je o projektima pristiglim na javni poziv, koji je bio objavljen tijekom travnja 2019., kojim se udrugama

civilnog društva i javnim ustanovama nastoji olakšati pripremu i provedbu projekata od interesa za alpsko-jadransko područje ili pak pripremu za financiranje iz EU fondova.

Sastanak u Varaždinu

Odluku o sufinanciranju su na sastanku održanom u Županijskoj palači u Varaždinu 28. svibnja donijeli članovi Upravnog odbora Saveza, kojeg čine predstavnici tematskih koordinacijskih

točaka i kontaktnih točaka Saveza. Riječ je o regijama članicama: austrijskim regijama Štajerska, Koruška i Gradišće, mađarskoj regiji Vas, slovenskim općinama okupljenima u Skupnost občin Slovenije te hrvatskim županijama: Međimurska, Koprivničko-križevačka, Krapinsko-zagorska, Karlovačka, Istarska, Primorsko-goranska i Varaždinska županija.

Sufinanciranjem projekata iz zajedničkog proračuna Saveza omogućeno je da se financiraju projekti

koji se provode na području svih članica Saveza pa tako i Istarske županije. Iz Istarske županije bit će sufinancirano devet projekata u kojima su projektni partneri subjekti iz Istarske županije, te jedan u kojemu je subjekt iz Istarske županije nositelj projekta. Iz područja Kulture i umjetnosti:

Klangfest Hrelji Beyond Borders, gdje je vodeći partner Mani d.o.o. iz Rovinja, a jedan od projektnih partnera HRT Radio Pula;

Atropa Alps-Adriatic Cultural Exchange: Bridges, gdje je jedan od projektnih partnera Galerija Cvajner iz Pule.

To su i Klangfest Frühling Es treibt Blüten, gdje je jedan od projektnih partnera Mani d.o.o. iz Rovinja; The Drava - the link between the Dolomites and the Pannonian lowlands, gdje je jedan od projektnih partnera Mani d.o.o. iz Rovinja; Liminal Cadaster Europe - Artistic Toolbox for social sustainability in middle size cities' transitional spaces (LICAtools EU), gdje je jedan od projektnih partnera udruga Metamedij iz Pule;

Strategija razvoja

Zajednički projekt iz područja Kulture i umjetnosti i Europe:

Strengthening the European identity by using activities combinin Art, Culture and Sustainable Tourism - ArTur, gdje je jedan od projektnih partnera Mani d.o.o. iz Rovinja; Iz područja Europa: e+QUALITY? - Europe, step up your game!, gdje je jedan od projektnih partnera udruga Europska mladež Istre iz Pule;

Iz područja Sport:11. Rab triathlon, gdje je jedan od projektnih partnera Triathlon club Pula

32. Alps-Adriatic Youth Chess Gala 2019, gdje je jedan od projektnih partnera Šahovski klub Buje 5. TRIOP 2019 Triathlon, gdje je jedan od projektnih partnera Triathlon club Pula

Sve regije članice prihvatile su Strategiju razvoja geografskog područja Saveza Alpe Jadran 2019.-2027., koja bi trebala unaprijediti zajednički razvoj i konkurentnost prostora Alpe Jadran.

Autonomna pokrajina Vojvodina iskazala je interes da postane nova članica Saveza Alpe Jadran.

Finalna konferencija EU projekta DA-SPACE

U gradu Ulm u Njemačkoj održana je Finalna konferencija EU projekta DA-SPACE, na kojem su sudjelovali službenici Istarske županije i Istarske razvojne agencije IDA d.o.o., te predstavnici partnera Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Pomoćnica direktora IDA-e Tamara Kiršić sudjelovala je na okruglom stolu na temu "Kako politika potiče otvorene inovacije i poduzetništvo", a održan je i 2. Lokalni Demo day na kojemu su svoju inovativnu ideju, kao rezultat rada u 2. ciklusu Otvorenog inovacijskog laboratorija, prezen-

tirali pobjednici lokalnog laboratorija Nikolina Gerić i Roman Ivezić.

Događaji poput 2. International Demo Day-a i Finalne konferencije DA-SPACE projekta predstavljaju mogućnosti za umrežavanje na međunarodnoj razini, sudjelovanje na predavanjima poznatih govornika te za dijeljenje i širenje iskustava i znanja u području otvorenih inovacija i ko-kreacije. Projekt DA-SPACE promovira interdisciplinarnu i međunarodnu suradnju i usmjeren je na povezivanje akademskog, gospodarskog, istraživačkog

Sudionici projekta boravili su u Njemačkoj

i javnog sektora, te stvaranje inovativnog i tehnološki razvijenog okruženja.

Ciljevi su unaprjeđenje poduzetničkih vještina i smanjenje odljeva mozga, podupiranje inovacija i uvođenja novih tehnologija, te suradnja i stabilnost u dunavskoj regiji.

Projek je počeo s provođenjem u cijelju 2017. godine a završetak projektnih aktivnosti je 30. lipanj 2019. Ukupni budžet projekta je 1.787.166,50 EUR. Projekt je sufinanciran fondovima Europske Unije (ERDF, IPA).

D. B. P.

DIOPTER OTVORENO UČILIŠTE IZ PULE USKORO STARTA S NOVIM PROGRAMIMA

Besplatne edukacije za montera optičkih kablova, barista i senior animatora

Upravo projekti EU omogućuju nam financirati nove trendove u obrazovanju, razvijati nove programe, modernizirati nastavu te organizirati razne edukacije za jačanje vlastitih kompetencija stoga i vlastitim angažmanom želimo osvijestiti širu zajednicu o višestrukoj koristi EU projekata, veli ravnateljica Dioptera Maja Milevoj

Piše **Borka PETROVIĆ**

Pulsko Diopter otvoreno učilište za jesen najavljuje novo zanimanje koje je trenutno u procesu verifikacije. Riječ je o monтеру optičkih tehnologija. - Usljed širenja Wi-Fi-ja i brzog interneta potražnja za ovim znanjima će uvelike porasti pogotovo što do sada ovakve edukacije nisu postojale u našem obrazovnom sustavu. Program montera optičkih tehnologija bit će izrađen u sustavu e-learninga te kao takav prilagođen svim stilovima učenja i dostupan u svako doba, pojašnjava nam Maja Milevoj, ravnateljica Dioptera.

Umijeće barista

S obzirom na to da se projekt osmišljavanja i verifikacije novog zanimanja financira u sklopu Poziva "Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja - faza III" prva grupa polaznika, koja prođe natječaj, obrazovat će se potpuno besplatno. Vrijednost projekta je 994 tisuća kuna te ga u stopostotnom iznosu financira Europska unija iz sredstava Europskog socijalnog fonda. Projekt je započeo 14. svibnja 2018. te traje 20 mjeseci.

- I ovim putem pozivamo sve zainteresirane da nam se jave, edukacija će se realizirati kroz rujnu i listopad. Prednost pri upisu imat će ugrožene skupine

Umijeće pripreme kave moći će se u Diopteru učiti od jeseni

prema Strategiji ljudskih potencijala Istarske županije. Za njih 15 svi troškovi bit će u potpunosti pokriveni, navodi ravnateljica.

Drugi Diopterov projekt koji je trenutno aktivan je "EduTuriZaM" koji se provodi u partnerstvu s Arena Hospitality Groupom.

- U sklopu projekta, u suradnji s portalom Moj posao, proveli smo istraživanje kako bi dobili smjernice u razumijevanju potreba u dijelu potrebnih i željenih znanja i vještina budućih djelatnika u odabranim zanimanjima s naglaskom na kuhare, bariste i animatore u turizmu, zatim načinu njihova odabira, educiranja i uvođenju u posao, beneficijama koje nude, podršci koja im je

osigurana na radnom mjestu i slično. Smatramo da je suradnja poslodavaca i obrazovnog sektora itekako nužna ukoliko želimo pripremati obrazovne programe koji usmjeravaju polaznike obrazovanja prema konkretnim radnim mjestima, pojašnjava ravnateljica.

Istraživanje je pokazalo da je jedna od traženijih vještina bila priprema kave i toplih napitaka te je stoga u sklopu projekta učilište izradilo program osposobljavanja za baristu. Novim programom polaznici će učiti o povijesti kave, naučiti će razlikovati sve vrste kave i toplih napitaka te

Uskoro kreće obrazovanje za novo zanimanje - montera optičkih tehnologija

Maja Milevoj, ravnateljica Dioptera

kako ih pravilno pripremiti i poslužiti gostima. Program će se realizirati kroz jesen 2019. godine te će također biti besplatan za prvih 15 polaznika. Osposobljavanje će trajati 120 školskih sati.

Silver turizam

- Aktivnosti ne staju s tim programom, u tijeku je istraživanje novog smjera razvoja turističke ponude koja je u nekim zemljama EU (Grčka, Španjolska) već prepoznata kao turistički potencijal, a to je turizam 54+ ili takozvani "Silver" ili senior turizam. U tom smislu razvijamo novi program edukacije i to zajedno s našim partnerom Arena Hospitality Groupom, veli Milevoj pojašnjavajući da se zanimanje Senior animatora odnosi na animaciju turista zrele dobi, dakle osoba u dobi od 54 godine i više. Besplatne radionice provodit će se ove jeseni pa se već zaprimaju prijave zainteresiranih. Ovaj projekt traje 24 mjeseca, sufinancirala ga je Europska unija iz Europskog socijalnog fonda u stopostotnom iznosu od: 1.238.616 kuna. Sve informacije i prijave moguće su na adresi Diopter-otvoreno učilište, Trierska 7, broj 501-500 ili mail: diopter@diopter.hr

Milevoj zaključuje kako njihovom učilištu upravo projekti EU omogućuju financirati nove trendove u obrazovanju, razvijati nove programe, modernizirati nastavu te organizirati razne edukacije za jačanje vlastitih kompetencija stoga i vlastitim angažmanom žele osvijestiti širu zajednicu o višestrukoj koristi EU projekata.

- Naša je želja širiti suradnju i među učilištima i poslovnim zajednicom jer vjerujemo da je to ispravan put k podizanju svijesti važnosti cjeloživotnog učenja i pozicioniranja učilišta kao aktivnog sudionika na tržištu rada, veli Milevoj zaključujući da se učilišta vrlo često percipiraju kao "škole za neuspješne" dok zapravo njihovi programi sadrže nova, moderna znanja koja prate razvoj modernih tehnologija te pojedince čine konkurentnijim na tržištu rada.

ODLIČNO POSJEĆENA RADIONICA MORSKE BIOLOGIJE I AKCIJA ČIŠĆENJA PODMORJA

aMORE festival završio pod mikroskopom!

Nakon kraće stanke, aMORE festival nastavlja svoju plovidbu 27. kolovoza u Puli gdje u suradnji s Povijesnim i pomorskim muzejom Istre prostor nekadašnje vodospreme pretvara u multimedijalni akvarij podvodnih zvukova. Projekt pod nazivom NOISE AQUARIUM, umjetnice Victorie Vesne i multidisciplinarnog tima iz Austrije i SAD-a, posjetitelje uranja u nevidljivi, ali veliki problem mora i oceana - buku!

Piše **Danijela Bašić-Palković**

Ljeto je napokon stiglo, a s njime i kreativne radionice morske biologije za djecu. U organizaciji aMORE festivala i pod stručnim vodstvom Barbare Sladonja, Mirele Uzelac i Danijele Poljuha iz Centra za invazivne vrste Instituta za poljoprivredu i turizam Poreč te studenta bioloških znanosti Tima Webera sa Sveučilišta Westminster (UK), polaznici i polaznice sastavili su svoj Foldscope - prijenosni vodootporni papirnat mikroskop koji ima mogućnost uvećavanja do 140 puta.

Foldscope mikroskop

Radionica je organizirana u Osnovnoj školi Tar-Vabriga te na Lanterni u prostoru ronilačkog centra Zeus Faber. Foldscope je mikroskop koji se sastoji od jednostavnih komponenti, uključujući list papira i

leću. Razvio ga je bioinženjer Manu Prakash sa Sveučilišta Stanford, s idejom da sastavi mikroskop koji će koštati manje od jednog dolara, a kako bi bio dostupan za znanstvenu uporabu u zemljama u razvoju. Ovakvi mikroskopi mogu se printati u tisućama komada te se mogu koristiti za obrazovanje i terenski rad. Idealni su za rad s djecom.

Pod uvećanjem djeca su proučavala vođene preparate, sediment te biljne i životinjske strukture. Korištenjem ovog mikroskopa

postali su članovi online platforme Microcosmos za razmjenu ideja, znanja, primjera dobre prakse i poznanstava srodnih struka. Svi sudionici radionice s velikim su zanimanjem slušali

upute i vješto sastavili svoj prvi vlastiti mikroskop od papira.

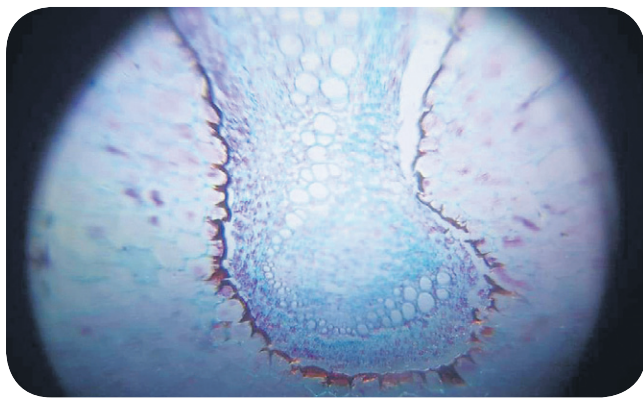
Ogroman interes

Šetnjom do obližnjeg grebena djeca su naučila kako izgledaju najčešće biljne i životinjske vrste žive u Jadranu: morsku salatu (*Ulva* sp.), mediteransku dagnju (*Mytilus galloprovincialis*), priljepku (*Patella* sp.), ogrca (*Monodonta turbinata*), mnogočetinaše cjevaše, rakovu brambuljku (*Chthamalus stellatus*), kozice (*Palaemon elegans*), grmalju (*Eriphia verrucosa*) i mnoge druge česte vrste. S obzirom na veliki interes radionica morske

biologije, Centar za invazivne vrste održati će se ovo ljeto još tri slične radionice.

U isto vrijeme, ronionici Zeus Faber ronilačkog centra zaronili su kako bi eko akcijom čišćenja ukazali na veliki problem otpada u morima te djeci pokazali što se sve može naći u moru, a da moru ne pripada. Bilo je tu svega, odbačenih staklenih i plastičnih boca, starih konopa, odbačenih igračaka i obuće. Kao i sva svjetska mora, i Jadransko more suočava se s problemom plastičnog zagađenja te je vrlo važno o tome informirati one najmlađe, kako bi u budućnosti donosili bolje odluke od svojih prethodnika.

Nakon kraće stanke, aMORE festival nastavlja svoju plovidbu 27. kolovoza u Puli gdje u suradnji s Povijesnim i pomorskim muzejom Istre prostor nekadašnje vodospreme pretvara u multimedijalni akvarij podvodnih zvukova. Projekt pod nazivom NOISE AQUARIUM, umjetnice Victorie Vesne i multidisciplinarnog tima iz Austrije i SAD-a, posjetitelje uranja u nevidljivi, ali veliki problem mora i oceana - buku! z mnoge partnere, izložbu NOISE AQUARIUM financijski podržavaju Austrijski kulturni forum Zagreb i Upravni odjel za kulturu Istarske županije.

NAGRAĐENI UČENICI PULSKE OSNOVNE TALIJANSKE ŠKOLE

Uspjeh za strip o Malenoj i Klepetanu

Sjajne vijesti stižu za učenike trećeg "b" razreda Talijanske osnovne škole "Giuseppina Martinuzzi" s razrednom učiteljicom Rosannom Biasiol Babić.

Naime, oni su sudjelovali na 15. izdanju natječaja "Fabulando per Gianni Rodari" (Pripovijedajući s Giannijem Rodarijem) gdje su se predstavili stripom posvećenim, ni manje ni više nego najpoznatijim rodama u nas, ali možda i na svjetskoj razini - Maleni i Klepetanu.

Napravili smo strip posvećen ovim rodama te jako se veselimo nagradi.

Dobili smo poklon-paket, a tu je bilo puno škola iz raznih krajeva Italije. Znamo tko je bio Gianni Rodari, pisao je za djecu. Mi smo zajedno s učiteljicom napravili strip o poznatim rodama. Znamo tko su te rode, znamo sve o njima, gledali smo puno puta na televiziji priče o njima. Najprije je trebalo napraviti taj istraživački dio, pronaći svu priču o njima, kako je sve to krenulo, a poslije smo krenuli pisati tekst za taj strip. Pisali smo svi zajedno, u grupama dio po dio, a i crtali smo. Neki učenici jako dobro crtaju, ne crtamo svi jed-

nako dobro, ali bilo nam je tako zanimljivo to nacrtati. Nastao je pravi strip, sa sličicama i malenim tekstom ispod, kazali su gotovo uglas učenici, vrlo zadovoljni kako im je uspio projekt.

Natječaj služi za poticanje mašte te kreiranje raznih oblika izražavanja, gdje dolazi do simbioze književnog i likovnog izričaja, a ovogodišnja je tema bila nebo, kao nešto zajedničko.

Upravo je stoga dobro legla i ta priča o rodama, koje su poznate

Strip posvećen najpoznatijim rodama

Malenu, velikoj ljubavi Malene i Klepetana, požrtvovnog domara koji skrbi o Malenoj dok je Klepetan daleko, udaljenost koju ovaj rodan iz godine u godinu preleti, te o nestrpljivom iščekivanju kada Klepetan kasni.

Učenici su rekli da znaju sve i o rodanu koji se želi tu uvaliti dok nema Klepetana.

Inače, učenici ovog razreda s njihovom razrednom učiteljicom redovno sudjeluju na raznim natjecajima i pro-

jektima na nacionalnoj i međunarodnoj razini. I njihova razredna učiteljica, i učitelj na zamjeni Luka Brussich kazali su da je riječ o ambicioznom i kreativnom razredu koji voli takve projekte.

V. BEGIĆ

Glavni urednik:
Robert Frank

Urednica priloga:

Danijela

Bašić-Palković

Izdavač:

Glas Istre novine

d.o.o.

Prilog je realiziran u suradnji s Istarskom županijom